

Patendiseaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu kooskõlastustabel

Nr	Ettepaneku/märkuse sisu	Arvestatud/mittearvestatud	Kommentaariid
Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus			
1.	Eelnõu sätestab: „Registreerimata litsentsil ei ole kolmandate isikute suhtes õiguslikku jõudu. Mitmele litsentsisaajale eri litsentsidega antud õiguste kollisiooni korral on eelis litsentsisaajal, kelle litsents on registreeritud.“ Toetame eesmärki suurendada õiguskindlust ja registri usaldusväärsust. Samas tekitab sõnastus „ei ole kolmandate isikute suhtes õiguslikku jõudu“ olulist õiguslikku ebaselgust. Näiteks tekivad mitmed õigusküsimused, mis õiguskindlust kindlasti vähendavad (kahjuks ei ole võimalik nende osas selgust saada ka eelnõu seletuskirjast): - milliste kolmandate isikute suhtes registreerimata litsents ei kehti? - kas registreerimata litsents seob patendi hilisemat omandajat? - kas registreerimata litsents on siduv pandipidajale? - milline on registreerimata litsentsi mõju pankroti- ja täitemenetluses? - kas säte puudutab võrdselt nii ainulitsentse kui ka lihtlitsentse?	Teadmiseks võetud ja selgitatud	Seletuskirjas on PatS § 46 lõike 4 ja lõike 4¹ kohta selgitatud järgmist: „Teiseks viiakse regulatsiooni selguse huvides lõikesse 4¹ seni PatSi § 46 lõike 4 viimastes lausetes sätestatu, mis ei käsitle litsentsi registreerimise menetluslikke aspekte (nagu eelnevad laused), vaid näeb ette litsentsi registrisse kandmise õigusliku tagajärje. Sisulisi muudatusi kõnealuses sätteosas ei tehta.“. Seega PatS § 46 lõikes 4¹ loodavad kaks lauset sisalduvad kehtiva seaduse lõikes 4 ning need viiakse lõikest 4 üle uueks lõikeks 4¹. Tegemist ei ole uue regulatsiooniga, vaid olemasoleva regulatsiooni viimisega teise lõikesse ning seda on ka seletuskirjas selgitatud. Käesoleva eelnõu eesmärk on viia läbi leiutiste valdkonna määruse revisjon (st koondada 17 valdkonna määrust kokku üheks määruseks) ning luua selleks seaduslik alus. Lisaks on eelnõu eesmärgiks teha mõned hädavajalikud sisulised muudatused, mis seni on olnud reguleerimata. Eelnõusse teisi sisulisi muudatusi ei plaanita. Võrdluseks, et samasugune säte sisaldub ka tööstusdisainikaitse seaduse § 74 lõikes 6 tööstusdisainilahenduste kohta, kus on samuti kirjas, et registreerimata litsentsil ei ole kolmanda isiku suhtes õiguslikku jõudu. Kas ja kuidas seadusi muuta tuleb lahendada eraldi eelnõuga, kuivõrd litsentsiregulatsiooni sisuline muutmine väljub käesoleva eelnõu raamidest. Kehtiva regulatsiooni laiendamine või kitsendamine mõjutaks

	Deeptech-sektoris kasutatakse laialdaselt eksklusiivseid, valdkonnapõhiseid (field-of-use) ja territoriaalseid litsentse ning ülikoolide ja teadusasutuste poolt väljastatud kommertsialiseerimislitsentse. Nende õiguste õigusliku staatuse ebamäärasus võib suurendada investeerimis- ja tehinguriske. Teeme ettepaneku: täpsustada seaduse sõnastust või seletuskirja selliselt, et oleks üheselt arusaadav, milliste kolmandate isikute suhtes ja millises ulatuses registreerimata litsents mõju ei oma.		tekkinud õiguspäraseid ootusi ning selle mõju tuleb eraldi igakülgselt kaaluda.
2.	Eelnõu kohaldab registreerimise õiguslikke tagajärgi võrdselt kõikidele litsentsidele. Praktikas on ainulitsentsi ja lihtlitsentsi majanduslik tähendus oluliselt erinev. Ainulitsents kujutab endast sageli ettevõtte põhivara või investeeringu alust, samas kui lihtlitsents võib olla tavapärane ärisuhe suure hulga klientidega. Ettepanek: kaaluda regulatsiooni täpsustamist selliselt, et registreerimisega seotud tugevamad õiguslikud tagajärjed puudutaksid eelkõige ainulitsentse.	Teadmiseks võetud ja selgitatud	Vt selgitusi ka eelnevate märkuste kohta, mis puudutavad kõnealuse eelnõu eesmärke Lisaks on oluline märkida, et litsentsilepingu puhul on poolte vabadus lepingutingimusi sätestada väga lai. Selle, millises ulatuses on tegemist eksklusiivse suhtega (s.t tööstusomandi eseme kasutamine ja käsutamine omaniku poolt on litsentsisuhte tõttu piiratud), täpsustatakse litsentsilepingus ning pooled on vabad seda nii geograafiliselt, valdkonnapõhiselt, ajaliselt ja muude tingimustega täpsustama. Samuti on poolte valik see, millised tingimused soovitakse registri kaudu avalikuks teha ja millised mitte. Seaduses kitsenduste sätestamine võib piirata seda vabadust ning kaasa tuua poolele või pooltele kahjulikke tagajärgi. Taoliste muudatuste tegemine eeldab ka põhjalikku analüüsi ning väljub kõnealuse eelnõu eesmärkidest.
3.	Säte näeb ette registrikande tegemise pandilepingu tingimuste muutmisel. Eelnõust ei nähtu täpselt, milliseid pandilepingu tingimusi registris kajastatakse ega milliste tingimuste muutmine eeldab registrikande muutmist? Õiguselguse huvides tuleks täpsustada: (i) millised andmed registrisse kantakse; (ii) milliste andmete muutmine nõuab registrikande muutmist; (iii) millistel juhtudel on vajalik notariaalselt tõestatud dokument.	Osaliselt arvestatud ja selgitatud.	Eelnõu § 1 p-s 37 sisalduva muudatusega täiendatakse seadust patendi pantimise regulatsiooniga KaMSi § 50⁶ ja kaubamärgimääruse sätete eeskujul. Neid küsimusi ei ole seni PatSis reguleeritud. Eelnõu kohaste PatS § 45¹ lõike 2 ja KasM § 42¹ lõike 2 sõnastust on täpsustatud, et oleks selgem, mida notariaalselt tõestatud dokument või kohtulahend peab tõendama. Pandi kohta registrisse kantavate andmete loetelu sisaldub TÕAS § 31 lõikes 1, mille kohaselt tööstusomandi eseme pandiga koormamise korral

	Ettepanek: täpsustada regulatsiooni seaduse või vähemalt seletuskirja tasandil.		kantakse registrisse pandipidaja andmed, pandi rahalise väärtuse suurus, nõude suurus ja täitmise tähtaeg. Lisaks on registrisse võimalik kanda pandi järjekoh. Registrikande muutmise vajaduse toob kaasa TÕAS § 31 lõikes 1 loetletud andmete või järjekoha muutmine. Eelnõukohasest PatS § 45¹ lõikest 2 ilmneb, et säte puudutab pandipidaja isiku muutmist, mitte aga olukorda, kus isik jääb samaks, kuid muutub nt tema nimi või aadress. Viimasel juhul ei ole notariaalset tõestamist ega kohtulahendit tarvis (välja arvatud, kui nime muutmine on toimunud kohtulahendi alusel). Nagu seletuskirjas selgitatud, on vorminõude põhjenduseks pandipidaja huvide kaitse. See omakorda mõjutab patendiomaniku huve, kuna patendi nt laenu tagatisena aktsepteerimiseks on laenuandja huvides, et tagatis oleks kindel ja selle kohta registrisse kantud andmed oleks usaldusväärsed. Seletuskirja on täiendatud.
4.	Eelnõu näeb pandi seadmiseks, muutmiseks ja lõpetamiseks ette notariaalselt tõestatud või notariaalselt kinnitatud dokumentide kasutamise. Mõistame eesmärgi tagada õiguskindlus, kuid innovatsiooni- ja riskikapitaliturgudel osalevad sageli välismaised investorid ja finantseerijad. Rahvusvaheliste tehingute puhul võib notariseerimisnõue suurendada oluliselt tehingukulusid ja halduskoormust. Ettepanek: hinnata seletuskirjas või mõjude analüüsis, kas eesmärgi saavutamiseks oleks piisav ka lihtkirjalik või elektrooniliselt digiallkirjastatud dokument.	Osaliselt arvestatud ja selgitatud	Seletuskirja on täpsustatud. Patendiomanik, kes soovib oma õiguskaitse saanud leiutist kasutada tagatisena mingi hüve, eeskätt laenu, saamiseks, sõltub laenuandja usaldusest tagatise kindluse suhtes. Lisaks järgib eelnõukohane regulatsioon põhimõtteliselt muude tööstusomandi esemete puhul kehtivat eeskuju (KaMS § 24 lg 2, § 50 ⁶ lg 2–4 ja lg 7). Seda, kas tööstusomandi pantimise regulatsioon vajab ulatuslikumaid muudatusi (nt ühtlustamist registerpandi sätetega), saab eraldi hinnata edaspidi sellel eesmärgil koostatavas eelnõus, kuivõrd eeltoodu väljub käesoleva eelnõu eesmärgi raamidest. Käesoleva eelnõu eesmärk on konsolideerida leiutiste alased määrused ning luua selleks seaduslikud eeldused. Kuna tööstusomandi esemele pandi seadmise suhtes on kehtinud notariaalse vormi nõue, on mõistlik seda kohaldada ka pandi tingimuste muutmisele ja lõpetamisele.
5.	Eelnõu kohaselt on pandipidaja nõusolek vajalik nii patendi üleandmiseks kui ka patendi kehtivuse lõpetamiseks. Selline lahendus on pandipidaja kaitse seisukohalt mõistetav, kuid	Teadmiseks võetud ja selgitatud	Vt selgitusi eelnevate märkuste kohta. Selgitame lisaks, et pantendiomaniku nime või juriidilise vormi muutmine ei ole isiku muutmine ega too kaasa patendi üleandmist. Seevastu juhul, kui patendiomanik loob restruktureerimise käigus nt tütarettevõtja ja annab

	annab pandipidajale väga ulatusliku kontrolli intellektuaalomandi käsutamise üle. Ettepanek: selgitada seletuskirjas, et säte ei takista tavapäraseid ettevõtte restructureerimise, investeerimistehingu või ettevõtte müügiga seotud toiminguid olukorras, kus pandipidaja nõue rahuldatakse või tagatis asendatakse.		patendi sellele üle, on vältimatu ka pandiga tagatud kohustuse ajakohastamine. Põhimõte on, et patendi aktsepteerimine tagatisena põhineb vastastikusel usaldusel ning ei saa sõltuda ühepoolsetest toimingutest, mis seda usaldust kahjustavad.
6.	Kokkuvõttes toetame eelnõu üldist eesmärki suurendada intellektuaalomandi õiguste läbipaistvust ja kasutada patente ning muid tööstusomandi õigusi tõhusamalt finantseerimise tagatisena. Samas peame vajalikuks täpsustada litsentside registreerimise õiguslikke tagajärgi ning mõningaid pandiõigust puudutavaid sätteid, et vältida õiguslikku ebakindlust innovatsiooni- ja teadusmahukate ettevõtete jaoks ja, et mitte kaasa tuua ebamõistlikku halduskoormust just seoses pantide haldamisega. Ka soovitame eelnõu mõjude analüüsis eraldi hinnata mõju ülikoolide spin-off'idele ja IP-litsentsimisel põhinevatele ettevõtetele, sest just neid mõjutab § 46 lg 4¹ tõenäoliselt kõige enam.	Teadmiseks võetud ja selgitatud	Eelnõuga ei tehta sisulist muudatust PatS § 46 lõike 4¹ lisamisega, vaid eelnõuga loodava PatS § 46 lg-s 4¹ sätestatu sisaldub kehtiva seaduse § 46 lõikes 4 (s.o lõike 4 kaks viimast lauset). Muutub vaid sätte asukoht – olemasolev regulatsioon viiakse teise lõikesse ning seda on seletuskirjas selgitatud. Seega ei mõjuta eelnõu kehtivaid õigussuhteid ega õiguspäraseid ootusi, mistõttu ei ole ka eraldi mõjuanalüüsi koostamine soovitud küsimuses vajalik, kuna see ei lähe kokku eelnõuga tehtavate muudatustega. Täpsustame lisaks, et registreerimata litsents on poolte vaheline võlaõiguslik suhe, millele laienevad lepinguõiguse sätteid. Selleks, et kolmandad isikud saaks olla teadlikud sellest suhtest ja seda arvesse võtta, on võimalik litsents registreerida; samuti on registreeritud litsentsil eelis registreerimata litsentside suhtes (vastupidisel juhul annaks register eksitavat teavet ja põhjustaks alusetuid ootusi). Identne regulatsioon on seni PatS § 46 lõike 4 viimastes lausetes, kuhu see ei sobi, kuna viidatud lõike 4 esimesed laused käsitlevad litsentsi registreerimise menetluslikke aspekte. Käesoleva eelnõu eesmärk on leiutiste õiguskaitset puudutavate määruste konsolideerimine (st koondada 17 leiutiste valdkonna määrust kokku üheks määruseks) ning luua selleks seaduslik alus. Seega muudetakse seaduse sätteid üksnes selle eesmärgi saavutamiseks või juhul, kui seadusi on vaja ühtlustada või vältida olulisi lünki ja vasturääkivusi, mis takistavad määruste konsolideerimist või on hädavajalikud, siis seaduse ühetaoliseks rakendamiseks.